

Mijo NIKIĆ, *Psihologija obitelji*, Filozofsko–teološki institut Družbe Isusove, Zagreb 2004. 327 str.

Knjiga pod naslovom *Psihologija obitelji* nastala je kao plod višegodišnjih nastupa i predavanja na Obiteljskoj ljetnoj školi u Zagrebu. Autor ovog djela je svećenik–isusovac i psiholog. U obradi svake teme autor se služio interdisciplinarnom metodom, što ovu knjigu čini jedinstvenom budući da se složenim obiteljskim problemima pristupa integralno, prije svega psihološki i duhovno, odnosno teološki, a nisu zanemarena ni iznahašća filozofije i sociologije koja se tiču obitelji i obiteljskog bračnog života.

U predgovoru ove vrijedne knjige čitam kako u analizi obiteljskih problema »autor otkriva svjesne, ali također i nesvjesne motive svih članova obitelji koji više ili manje otežavaju skladan i plodan obiteljski život. Uz otkrivanje problema autor nudi i rješenja, odnosno pokazuje tradicionalne i nove načine rješavanja obiteljske problematike. Uz iznahašća dubinske, razvojne i socijalne psihologije, o. Nikić, kao svećenik i teolog donosi biblijski pogled na čovjeka i obitelj te pokazuje kako se istinska sreća obitelji i maksimalno dozrijevanje svih njezini članova ostvaruje tek onda kad se u obitelji poštuje Božji zakon i nastoji ostvariti plan koji Bog ima s obitelji i svakim pojedinim članom svake obitelji« (str. 5–6). U više poglavlja ove knjige autor je pokazao kako obitelj čuva i usavršuje svoju vezu s Bogom kroz sakramentalni život, molitvu i čitanje Svetog pisma. Napose treba istaknuti kratke, ali jezgrovite tekstove o kršćanskoj dubinskoj meditaciji u kojima je autor najprije teoretski, a zatim i praktično pokazao vrijednost kršćanske meditacije i njezine plodove za plodan i sretan obiteljski život.

Knjiga je podijeljena na pet tematskih cjelina. Prva govori o obitelji, druga o mladima, treća o odgoju u obitelji, čet-

vrta govori o odnosu vjere i obitelji te peta o značenju molitve i meditacije.

U prvom poglavlju prve tematske cjeline govor je o preduvjetima plodnoga bračnog i obiteljskog života. Tu autor analizira višestruku zrelost potrebnu za sretan i uspješan brak. To su fizička ili fiziološka zrelost, zatim intelektualna, afektivna i duhovna zrelost. U istom poglavlju autor govori o nutarnjoj nesigurnosti i pokušajima da se ona nadvlada. Dobro su opisane narcističke i paranoidne ličnosti u braku. Drugo poglavlje nosi naslov »Obitelj pred izazovom sekta«. Autor ovdje donosi temeljne aspekte novih religioznih pokreta, analizira psihofizičku konstituciju novih članova raznih vjerskih sljedbi, opisuje njihovu promidžbu, te na koncu donosi sedam praktičnih savjeta zabrinutim roditeljima čija djeca odlaze u razne sekte i nove vjerske pokrete.

Treće poglavlje govori o psihotraumi kao užasu zamrznutom u pamćenju. Navedeni su uzroci psihotraume i njezino očitovanje na svim razinama osobnosti: tjelesnoj, emocionalnoj, društvenoj i duhovnoj. U istom poglavlju donesen je i interdisciplinarni pristup u liječenju psihotraume.

U četvrtom poglavlju autor donosi svoju prosudbu knjige profesora Ante Vukasovića pod naslovom *Obitelj i moralni razvitak mladeži*.

Prvo poglavlje druge tematske cjeline obrađuje psihologiju puberteta. Ovdje autor govori o biološkoj, psihološkoj, moralnoj i vjerskoj krizi koja je prisutna u pubertetu.

U drugom poglavlju obrađena je aktualna tema koja govori o mladenačkoj delinkvenciji analiziranoj s psihološke strane.

Treće poglavlje nosi naslov »Mladi između Crkve i sekta«. Autor je donio glavne smjernice i akcije koje Crkva provodi da zaštiti mlade od agresivnog djelovanja nekih vjerskih sekta i novih religijskih pokreta.

U četvrtom poglavlju ove cjeline govor je o mnogovrsnim izazovima koji se postavljaju pred mladu generaciju. Obraden je utjecaj sredstava društvenog priopćavanja na mlade, agresivnost narcističke kulture u međuljudskim odnosima, tamna strane disko klubova...

Prvo poglavlje treće tematske cjeline koja govori o odgoju, obrađuje prioritete potrebe djece od prenatalne faze do ranog djetinjstva. Autor analizira poteškoće u emocionalnom, intelektualnom, duhovnom i moralnom razvoju djece.

U drugom poglavlju doneseni su principi dobrog odgoja za afektivnu zrelost osobe. Autor dokazuje i zaključuje da afektivno zrela osoba ima sposobnost voljeti druge a ne samo sebe, ima sposobnost kontrolirati emocionalne sile svoje osobnosti, zna podnositi neugodnosti i patnju, ima zrelu, a ne infantilnu savjest, kontrolirano izražava vlastitu agresivnost te živi u istini.

Treće poglavlje govori o krivim i pravi načinima odgoja djece u obitelji. Autor analizira roditelje koji su pretežito autoritativni, zatim one koji su pretežito nesigurni u sebe te one koji su pouzdani i sigurni u sebe. Autor donosi više savjeta kako poboljšati međuljudske odnose u obitelji.

Prvo poglavlje tematske cjeline koja govori o vjeri i obitelji, obrađena je tema pod nazivom »Uloga oca u stvaranju slike o Bogu«. Autor donosi najprije deset krivih ili iskrivljenih slika Boga, a zatim donosi deset pravih slika Boga kako ih nalazimo objavljene u Svetom pismu.

U drugom poglavlju govor je o novoj hrvatskoj blaženici sestri Mariji Petković i o ulozi njezina oca u stvaranju njezine slike o Bogu.

Treće poglavlje govori o jakim i slabim stranama današnjih očeva u obitelji. Ovdje je obraden psihološki identitet očeva u odnosu prema djeci i supruzi. U odnosu muža prema supruzi mogući su sljedeći tipovi ili modeli ponašanja: model Don Juana koji u podsvijesti mrzi ženu, model supruga koji u ženi traži maj-

ku, model supruga koji od žene traži da bude sluškinja, te četvrti model koji govori o ravnopravnosti u različitosti i jedinstvu u ljubavi.

U četvrtom poglavlju obrađene su glavne karakteristike kršćanskog vođe, odnosno lidera kršćanske zajednice.

Peto poglavlje govori o autoritetu. Na enciklopedijski način doneseni su glavni pojmovi koji se odnose na autoritet.

Šesto poglavlje ove tematske cjeline navodi deset raznih mogućnosti shvaćanja drugoga u našem životu. Tako autor zaključuje da drugi u našem životu može biti naš suparnik, naš sluga, sredstvo za našu karijeru, krivac za naše neuspjehe, onaj koji ugrožava našu slobodu, autoritet kojega moramo u svemu slušati, ali može biti i moj prijatelj, moj brat i sestra te konačno, drugi je i misterij pred kojim se trebam pokloniti. U petoj tematskoj cjelini donesena su teoretska razmišljanja i praktični savjeti za dobru i plodnu kršćansku molitvu i meditaciju. Na koncu, umjesto zaključka, autor donosi kraće razmišljanje o razboritoj ljubavi koja poštuje drugu osobu i traži njezino istinsko dobro.

U knjizi pod nazivom *Psihologija obitelji* navedena je obilna literatura kojom se autor koristio u svome istraživanju, te kazalo imena i pojmova koji pomažu lakšem i bržem snalaženju u traženju željenih pojmova sadržanih u ovoj vrijednoj knjizi.

Knjiga *Psihologija obitelji* namijenjena je prije svega svakoj obitelji koja želi bolje upoznati sebe i psihološke procese koji se odvijaju u obiteljskoj psihodinamici, a kojih sami članovi obitelji nisu uvijek do kraja svjesni. Nadalje, ova je knjiga namijenjena također onima koji će u bližoj ili daljnjoj budućnosti osnovati svoju obitelj. Knjiga će također dobro doći onima koji žele promicati istinsku sreću obitelji, a to su biskupi, svećenici i drugi pastoralni radnici. Temeljni dokument *Drugog Vatikanskog koncila* »Radost i nada« u broju 47. kaže

da je »spas osobe te ljudskog i kršćanskoga društva usko povezan sa sretnim stanjem u bračnoj i obiteljskoj zajednici«. Knjiga *Psihologija obitelji* docenta Nikića želi sa svoje strane doprinijeti sretnijem stanju bračne i obiteljske zajednice. Uvjereni smo da će u tome i uspjeti.

Vitomir ZEČEVIĆ

Stjepan SIROVEC, *Hrvati i Germanicum*, FTI u Zagrebu i Hrvatski povijesni institut u Beču, Biblioteka Vrela i prinosi, knjiga 6, Zagreb 2004, 226 str.

Dr. sc. Stjepan Sirovec, sudac metropolitanskog suda u Zagrebu, autor je vrijedne knjige *Hrvati i Germanicum*. Knjiga je napisana na hrvatskom jeziku, a postoji i kraća verzija na njemačkom. Autor se prihvatio posla pisanja knjige »u znak zahvalnosti svim bivšim i sadašnjim germaničarima, poglavarima, osoblju Germanicuma–Hungaricuma te rektorima, profesorima, studentima i djelatnicima papinskog sveučilišta *Gregoriana u Rimu*«.

Knjiga je (riječ je ovdje o hrvatskom tekstu) podijeljena u dva dijela: prvi dio vodi čitatelja kroz povijest od šesnaestog do dvadesetog stoljeća. Na str. 44. autor daje preglednu tablicu germaničara Hrvata od 1552. do 2002. Potom navodi rektore Germanicuma (svi od reda su isusovci) i generale Družbe Isusove pod čijom se jurisdikcijom nalazi Germanicum. Nakon toga autor kratko obrađuje četiri zagrebačka germaničara koji su umrli na glasu svetosti, a to su: sveti Marko Križevčanin, blaženi Alojzije Viktor Stepinac, sluga Božji dr. Josip Stadler i sluga Božji dr. Josip Lang. Napokon nam predstavlja četiri poznata germaničara iz 20. stoljeća: dubrovačkog biskupa dr. Josip Carevića, dr. Franju Salis–Sewisa, pomoćnog biskupa zagrebačkog, kardinala dr. Franju Šepera i biskupa dr. Đurou Kokšu. U Sažetku na

dvije stranice sažimlje sve do tada napisano.

U drugom dijelu nalazi se šest priloga koji govore o međunarodnom susretu germaničara, donosi govor sv. oca Ivana Pavla II. i propovijed mons. Josipa Bozanića prigodom godišnjeg susreta bivših germaničara u Zagrebu 7. srpnja 2003.

U knjizi se nalazi množina podataka koji će biti vrlo korisni za daljnja istraživanja.

»Potkraj listopada 2002. Papinski zavod Germanicum–Hungaricum u Rimu proslavio je 450. obljetnicu svojega postojanja trodnevnim simpozijem na kojem je sudjelovalo oko 250 sudionika iz 13 europskih država, većinom bivših pitomaca toga kolegija. Sudionike proslave primio je papa Ivan Pavao II. u posebnu audijenciju, u ponedjeljak 28. listopada« (str. 15). Autor je, među ostalim, istaknuo zahvalnost bivšem rektoru Germanicuma i kardinalu p. Andreasu Steinhuberu koji je svojim životnim djelom *Geschichte des Collegium Germanicum Hungaricum in Rom* (Freiburg i. B. 1895.) u dva sveska, sve obogatio i zadužio.

Zavod Germanicum nastao je u 16. stoljeću zalaganjem sv. Ignacija Lojolskoga. Utemeljio ga je papa Julije III. svojom bulom »Dum sollicita«. »Kao rođendan Germanicuma uzima se 28. listopada 1580. — dan svečanog zбора u crkvi sv. Eustahije u Rimu koji je sazvao sv. Ignacije u nazočnosti prvih pitomaca« (str. 21), među kojima nije bilo nijednoga iz Hrvatske, ali su bila dvojica iz današnje Slovenije. Papa Grgur XIII. svojom bulom »Ita sunt humana« od 18. listopada 1573. spaja zavod Hungaricum, koji je utemeljen 1. ožujka 1579. — zbog financijskih teškoća, premalog broja studenata i prezaposlenosti otaca isusovaca koji su trebali voditi Hungaricum — s Germanicumom u jedan zavod pod novim imenom: *Pontificium collegium Germanicum et Hungaricum* — Papinski zavod Germanicum–Hungaricum. Taj je